

відкриття двох туристичних маршрутів (піший і велосипедний), що охоплює м. Збараж і його околиці; проводити уроки краєзнавства і туризму в школах району на тему – «Збаражчина туристична»; організувати екологічні акції на популярних об'єктах історичної спадщини та природно-заповідного фонду.

Список використаних джерел

1. В'їзний туризм /Авторський колектив: Коваль П.Ф., Алешугіна Н.О., Андрєєва Г.П., Зеленська О.О., Григор'єва Т.В., Пархоменко О.Г., Дудко В.Б., Михайловський М.О., Бондар С.І. Навчальний посібник: Ніжин, Видавництво Лук'яненко В.В., 2010. – 304 с.
2. Збаразька районна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/zabarazka/ua/catalog/item/46658.htm>.
3. Збаразька районна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/zabarazka/ru/catalog/item/56354.htm>.
4. Пушкар Зоряна, Пушкар Богдан Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія. - 2013. - №2. - С.153-164.
5. Тернопільщина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irp.te.ua/zbarazky-ayon/>.

Кіперчук К.

*магістрантка II курсу спеціальності 242 Туризм
Науковий керівник – доц. Заставецький Т. Б.*

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В НОРВЕГІЇ

Постановка проблеми. Дослідження Норвегії, як туристичної дестинації, оцінка її рекреаційних можливостей та порівняння з іншими скандинавськими країнами є важливою передумовою для прогнозування та планування міжнародного туризму в даній країні. До Скандинавського субрегіону належать такі країни: Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, їх поєднують економічні, соціальні та політичні фактори, а також історичні та національно-культурні особливості.

Туристична індустрія в Норвегії у 2018 році забезпечила близько 9% ВВП країни, зайнятість у цій галузі становила 336 тис. осіб (близько 12,5% від загальної зайнятості в країні). Щорічний дохід від туристичної діяльності та супутніх послуг становить близько 39 млрд доларів США [1]. Крім позитивних економічних показників, Норвегія має також ряд якісних переваг: вільний вихід до моря з унікальною береговою лінією, цілорічний туристичний сезон, широкий спектр туристичних послуг, що надаються; щільна транспортна мережа, доступність об'єктів відвідування. Всі перелічені факти підтверджують

важливість даної країни на туристичному ринку, створюють умови для перспектив у галузі туризму.

Мета статті полягає у дослідженні основних природних та історико-культурних туристичних ресурсів та визначенні перспектив розвитку туризму в Норвегії.

Виклад основного матеріалу. Норвегія займає північно-західну частину Скандинавського півострова. Межує на сході зі Швецією, Фінляндією та Росією. Омивається холодними водами трьох морів: Баренцовим морем на північному сході, Норвезьким – на заході, Північним – на південному заході. Значну частину поверхні займають засніжені Скандинавські гори. Територія країни витягнута у вигляді вузької смуги з південного заходу на північний схід.

Географічне положення Норвегії не є надто вигідним, оскільки розташована вона досить далеко від більшості країн Європи. Також її положення ускладнюється тим, що більшість території оточена морями, а протяжність країни з півночі на південь досить велика. Незважаючи на це, транспортна доступність Норвегії є досить хорошою завдяки розвитку авіатранспорту. Повітряними воротами країни є аеропорт Форнебу, який розташований неподалік від столиці.

Норвегія відома на весь світ своєю унікальною природою, яка знаходиться під охороною держави (закон про охорону природи було прийнято ще в 1910 році). Норвегія має одну з найрозвиненіших у Європі систему національних парків, яка складається з 32 парків на території континентальної Норвегії та ще 7 на Шпіцбергені.

Берегова лінія Норвегії порізана довгими глибокими затоками – фіордами, які утворилися внаслідок танення льодовикового щита [5, с.76]. Кожен фіорд має свої особливості та визначні пам'ятки. У Норвегії знаходяться два з трьох найдовших фіордів у світі. Два норвезьких фіорди – Гейрангер-фіорд і Нерой-фіорд – внесені до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а журнал «National Geographic» назвав їх найпривабливішими туристичними напрямками серед об'єктів Всесвітньої спадщини.

Крім природи, Норвегія має унікальну історико-культурну спадщину. У багатьох містах Норвегії знаходяться історичні пам'ятки різних епох, найдавнішими слідами людської діяльності є археологічні пам'ятки – це залишки поселення на острові Магера в провінції Фіннмарк, яке існувало приблизно 12 тис. років тому. Привабливим для туристів є скандинавське наскельне мистецтво, яке є важливою частиною світової культурної спадщини. Також країна багата на пам'ятки дерев'яної сакральної архітектури, які датуються XI-XIII ст. Однією з них є дерев'яна церква в Урнесі, яка належить до пам'яток

Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [4, с. 102]. Археологи знайшли докази, що об'єкти були споруджені у всій Північній Європі, але збереглися лише в Південній Норвегії, на сьогодні їх залишилося менше 30-ти. Знахідки епохи вікінгів демонструють високохудожні орнаменти. Першим норвезьким скульптурним портретом вважається Ейстен Рекс – мармурова голова норвезького короля Ейстена Магнуса (1088-1123 рр.), знайдений у монастирі Мункелив у Бергені.

Норвегія славиться великою кількістю музеїв різної спрямованості, які багаті на унікальні об'єкти. Серед них варто відзначити: Музей Мунка, в якому знаходиться понад 5000 картин і малюнків, в тому числі найвідоміша картина Мунка – «Крик»; Норвезький етнографічний музей – один з найбільших в Європі музеїв етнографії під відкритим небом; Музей кораблів вікінгів, де можна побачити човни, сани і вози, які збереглися від епохи вікінгів.

Отже, Норвегія має як природні, так і культурні ресурси для розвитку туризму. Завдяки унікальній природі, клімату, рельєфу в країні можливий розвиток всіх видів туризму.

Розглянемо динаміку прибулих іноземних туристів до Норвегії за період з 2013 до 2017 років (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка кількості іноземних туристів у Норвегії [2]

З рис.1 бачимо, що за даний період відбувалося стабільне збільшення іноземних туристичних прибутків до країни, найпомітніший ріст спостерігаємо у 2016 році – на 600 тис. осіб, дещо повільнішим він був у 2014 році (менш, ніж на 100 тис. осіб). Загалом за 5 років кількість іноземців, які відвідали країну зросла на 30%.

Норвегію у 2018 році найбільш активно відвідували громадяни переважно сусідніх країн, проте до статистики також потрапили і США (рис. 2).

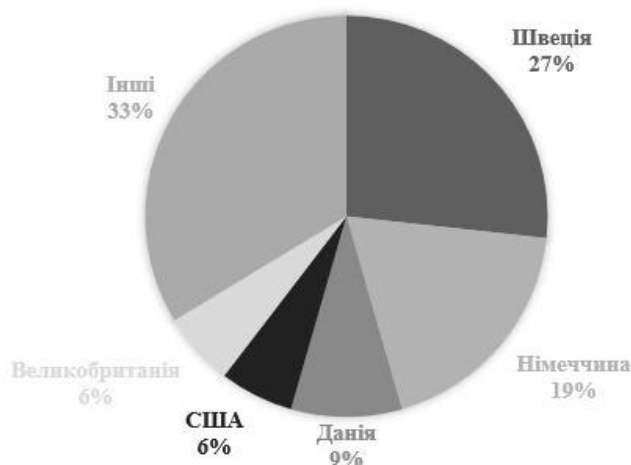

Рис. 2. Структура прибулих іноземних туристів за країнами [2]

Видовий поділ туристичних потоків за метою прибуттів є складним, оскільки мандрівники прибувають до Норвегії не з конкретною метою. Здебільшого відбувається поєднання різних видів туризму в одній подорожі. Статистика показує, що найчастіше відвідувачі прибувають до країни з метою круїзного відпочинку та ознайомлення з фіордами. Друге місце займає культурно-пізнавальний туризм, далі – гірськолижний. Слід зазначити, що впродовж останніх декількох років швидко розвивається екологічний туризм. Активний відпочинок охоплює багато підвидів, найбільший попит мають пішохідні маршрути та риболовля. В екстремальному туризмі мандрівники надають перевагу дайвінгу, рафтингу та катанню на собачих упряжках (рис. 3).

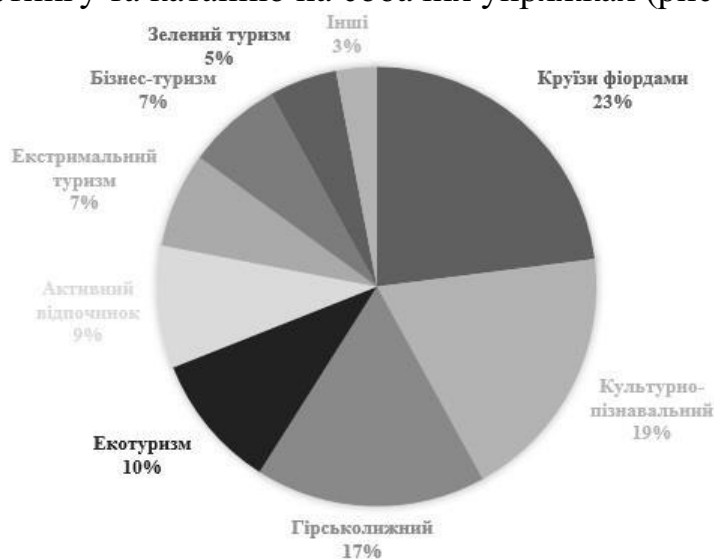

Рис. 3. Розподіл туристичних потоків за метою подорожі [3]

На сьогодні затверджено багато стратегій та планів, які мають змінити стан туризму в країні та виправити наявні проблеми. До найбільш глобальних належать програми «Destination Norway. National strategy for tourism industry» та «Sustainable Destination Norway 2025». Саме ці стратегії мають привнести позитивні зміни і збільшити туристичний потік до країни. Кожен з планів має свої особливі методи впливу. Головними цілями програми «Destination Norway. National strategy for tourism industry» є забезпечення рентабельності туристичних підприємств, популяризація сільських регіонів шляхом залучення жителів до туристичної сфери, і перетворення Норвегії на постійний туристичний напрямок. Програма «Sustainable Destination Norway 2025» передбачає збереження природних територій та культурних цінностей, вивчення можливостей та загроз туристичної галузі. Ця програма здійснюється під керівництвом Західно-Норвезького науково-дослідного інституту Fjordane University College.

Для реалізації стратегії будуть підключені такі урядові та громадські організації: «Innovation Norway», Fjord Norge AS, NHO Reiseliv, Norsk Bygdeturisme og Gardsmat, Норвезька асоціація гостинності, Міністерство торгівлі та Промисловості, норвезький Фонд сталого виробництва та споживання, Міністерство навколишнього середовища, Друзі Землі Норвегії. Дослідження будуть впливати на міжнародні моделі досягнення сталого туризму.

Результати будуть пов'язані з науковою основою для формування політики щодо розвитку стійкого туризму, в поєднанні з практичними інструментами.

Це головні стратегії розвитку сталого туризму; крім них, у країні кожного року затверджується окремий план розвитку туризму, який містить у собі завдання на рік.

Висновки. Отже, країна має всі умови для розвитку туризму і завдяки наявній правильній туристичній політиці дає високі показники у розвитку туристичної галузі та валютних надходжень до економіки країни у порівнянні з іншими країнами Північної Європи. Незважаючи на високу цінову політику та значний перелік формальностей при отриманні візи, Норвегія як туристична дестинація залишається популярною серед туристів та є важливим постачальником туристичних потоків. Також правильна політика у галузі туристичної індустрії забезпечує уникнення негативного впливу туризму на природне середовище.

Список використаних джерел

1. Country data | WTTC: веб-сайт. URL: <https://www.wttc.org/economic-impact/country-analysis/country-data/> (дата звернення: 20.10.2019).

2. Norway: Country-specific: Basic indicators (Compendium) 2013 - 2017 (10.2018): Tourism Statistics: Vol, No 2: веб-сайт. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.5555/unwtotfb0578010020132017201810> (дата звернення: 20.10.2019).
3. Tourism in Norway | Facts and figures on Norwegian tourism: веб-сайт. URL: <https://www.visitnorway.com/media/tourism-in-norway/> (дата звернення: 20.10.2019).
4. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посіб, Київ : Центр учбової літератури, 2009. -224 с.
5. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2010. - 336 с.

Красновська О.

*магістрантка II курсу спеціальності 242 Туризм
Науковий керівник – доц. Мариняк Я. О.*

ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ЧОРНОГОРІЇ

Постановка проблеми. Розвиток туризму в Чорногорії за останні десятиріччя набув небачених масштабів. Вигідне геотуристичне розташування країни та наявні туристичні ресурси сприяють функціонуванню туристичної сфери. Чорногорія знаходиться у конкурентному положенні між країнами давньоосвоєними на світовому туристичному ринку (Італія, Греція) та новоосвоєними (Хорватія, Албанія), тому її досвід формування туристичного продукту є цікавим для України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Туристичне країнознавство та характеристики туристичних ресурсів окремих держав знайшли своє відображення у працях Безуглого В. В., Дахна І., Любіцевої О. О., Мальської М. П., Масляка П. О., Семенова В. Ф., Балджи М. Д., Мозгальова В. М., Стафійчука В. І., Юрківського В. М. та ін.

Метою статті є виділити найпривабливіші для туристів місця та регіони, охарактеризувати рекреаційні ресурси, виявити найвідоміші курорти Чорногорії.

Виклад основного матеріалу. Тепла і мальовнича країна Чорногорія розташована в Південно-Східній Європі, на берегах Адріатичного моря. Невелика за територією, займає 155 місце в світі – це всього 13812 км². Не маючи великої території та потужного розвитку туристичної інфраструктури, вона, тим не менш, може похвалитись чи не найбільшою кількістю та концентрацією природних багатств. Найчистіші води Адріатики і мальовничі Балканські гори, багаті лісові масиви, луки і пасовища, що складають 80% території країни, один з найглибших каньйонів світу і унікальний середземноморський фіорд.